

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izdatki priloge ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 30 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Zjutranje izdanje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Ogledi in postanka

se računajo po pet-črtah, če tiskano 1-krat 8 kr., 3-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in ogleda je plačati loco Gorici.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovanško knjižnico“, katere izhaja mesečno v skupnih obsevih 5 do 6 pol ter stane vsotno 1 gl. 80 kr. — Ogledi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-črtica.

Užitnina — krčmarske zadruga.

Vprašanje o užitninskih davčninah je pokazalo, kako nujno so potrebne krčmarske zadruga. — Da, prav to za naše krčmarje silno važno vprašanje jih naravnost sili, da se združijo v zadrugo, da jim ni treba za vsako priliko, ko finančni erar oddaja užitnino, imeti takih sitnostij in težav, kakršne so pri ustanovljanju vsakega društva, prav za prav se večjih, ker finančni erar zahteva obveznost dobre polovice boljših obrtnikov.

Da ne bo „Norica“ zopet le zabavljala po svoji stari navadi, ker zna le podirati in nič zidati, naj jej takoj sapo zapremo. — Naglašati namreč treba, da je finančna uprava na Primorskem skoro docela zavrгла barona Plenkerja sistem v oddajanju užitnin, kajti ozira se v prvi vrsti — le na krčmarje, s katerimi se pogodi za ceno, ali pa jih pobira v svoji upravi. Krčmarji imajo očitno prednost. Oddajati jih drugam, od tega načina se oddaljuje.

Finančna uprava se prav za prav nič veliko ne poganja, da bi dosegla „odkupilo užitnini podvrženih obrtnikov“ za navadno svoto, marveč rada bi okraj za okrajem imela v svoji reži, da se zopet enkrat prepriča, koliko nosijo. Da si pa ne želi noben krčmar silno strogega nadzorstva financarjev, je naravno; s tem si siskusu v pesteh tudi za odmero obrtnega in dohodninskega davka.

Vsled tega pa krčmarjem ne preostaja nič drugega nego da se odkupijo in na dan obravnave lepo podpisajo tisti „Zapisnik združnega odkupa“ ali „Solidarabfindungs-Protocoll“. — Ali potem užitnino pobirajo v svoji upravi, ali se i oni medsebojno odkupijo za določeno svoto in se potem celo leto prosti vseh sitnostij, ali pa oddajo zasebniku ali — deželnemu odboru, je to povsem njihova reč.

Finančna uprava zahteva zaveznost prevladne večine obrtnikov, ki morajo biti bodisi osebno pričujoči ali z legalizovanimi pooblastili. Pri tej priliki volijo predsednika in njegovega namestnika. Ta dva podpisujeta, prejemata in odposiljata vse listine, ki se ticejo odkupila — in morata plačevati obroke.

— Ako krčmarji oddajo pobiranje konu drugemu, bodisi Gorupu ali deželnemu odboru, tedaj se finančni erar nič ne briga ne za preslavni deželni odbor, marveč on prejema vse obroke v imenu predsednikov krčmarjev, ki so sami odgovorni, ako Gorup ali deželni odbor izvršujeta prevzete dolžnosti ali ne!

Kaj sledi iz vsega tega? Iz tega sledi, da je „Norica“ silovito pogorela s svojim Berbučem in Klavžarjem, ki sta hotela po ovinku ujeti vse naše krčmarje v zanjke laške večine deželnega odbora, in to na stroške krčmarjev samih.

Kaj pa je hotela „Soča“? Ta pa je prigovarjala ves čas krčmarjem, naj tišče oblast, katero imajo, naj dobiček — ako ga je kaj — pridržé lepo zase, ali pa naj oddajo pobiranje užitnin zasebniku po pogojih, ki jim bodo ugajali. Kaj bolj naravno nego to? Kdo naj bo tako predrzen, kakor je bila „Norica“, da bo zahteval od krčmarjev, naj se prostovoljno odpovedujejo svojim pravicam, priznavanim od finančnega erarja v prvi vrsti njim, naj bodo oni vezani edino na izpolnjevanje prevzetih dolžnostij, obseženih v „zapisniku združnega odkupa“, a ves dobiček naj lepo odstopijo — deželi. In tako neizmerno velikodušni naj bodo le slovenski davčni okrajji, le oni naj bi dajali ta dobiček — deželi, v kateri gospoduje dr. Pajer s slovenskim poganjačem Čahajem! Tako nesramno se je pisarilo po „Norici“, ki je psovala „Sočo“ z izdajico in raznimi lepimi naslovi, ker ni hotela take žalostne žrtve naših krčmarjev!

Vsled takega novejšega postopanja finančnega erarja je torej neobhodno potrebno združenje krčmarjev po davčnih okrajjih, ki so pri nas ob enem sodni okrajji. Da ne bo treba vedno takih sitnostij, naj se ustanoví — krčmarske zadruga po sodnih okrajjih. Te bodo imele že v pravilih, da se pogajajo s finančnim erarjem glede odkupa, a sklenejo se posebe to na obnem zboru in pooblasté odbor, da sklep izvrši. Kako lepo bi bilo tako delovanje v prid naših obrtnikov in našega ljudstva! Naši krčmarji naj mislijo sami za se, ne pa za — deželni odbor, ki je letos zahteval od njih legalizovanih pooblastil, da bo potem stiskal iz njih dobi-

ček za celo deželo, pa tako, da bodo oni za vse odgovorni in da se bo vršila take stiskačja v njihovem imenu! Finančni erar bi poznal deželni odbor toliko, kolikor pozna danes Gorupa, to je — nič, zanj so le krčmarji na svetu!

Najnovejša odredba glede policijskih ur, objavljena tudi v „Soči“, dokazuje dovolj jasno, da se hoče stiskati posebno krčmarje. Vsak posamičnik se ne more braniti, ker ne opravi nič in bi si stalice še poslašal. Tu mora biti zveza vseh krčmarjev, torej zadruga, ki se potegne za koristi krčmarjev. — Evo zopet najnovejši slučaj, ki dokazuje, kako koristne so te zadruga!

Konečno naj se omenimo, da krčmarske zadruga imenitno poslujejo v vseh naprednih deželah. Da jih zategadel ne marajo naši nazadnjaki — klerikalci, je naravno. Bojé se luči, napredka, kakor povsod, ker oni le v temi, le v motni vodi dobro ribarijo. Zato „Norica“ in „Laznjivi Kljukec“ besnita proti „Soči“ in „Primorcu“, her ta hočeta luči, hočeta napredka.

Prav to dejstvo pa dokazuje najbolj, da je tudi pri nas že skrajni čas, da gremo bliže luči, k napredku! Krčmarji so vedno naprednejši ljudje, ki se ne dajo voditi za nos od klerikalnih nazadnjakov! Zato je nedvomno, da se zadruga ustanové pod žarki napredka v blagor tega stanu in vsega naroda!

DOPISI.

V Gorici, 17. avg. (Tutti frutti). — Gospod Bog je udaril svoje ljudstvo s strašno sušo. Zemlja je bila suha kakor drobni pesek v rečnih prodih, katerih že dolgo ni preplula voda. Ljudje so zdihovali, molili — h Gospodu Bogu, ali dežja le ni hotelo biti. Kaj bo? Prvi pridelki so že zgoreli. Med ljudstvom ni bilo 10 gl.; če bi vse vkup na glavo postavili, ne bi padlo toliko od njih! — Častiti gospod Jakop so bili zelo v skrbeh zastran prihodnje bire; tudi za maše in očenaše pojde slabo! O ti presneta suša! — Pride k njemu stara ženica in mu nudi 3 krone, govoreča: „Tu, gospod nunc, smo zložili za eno sveto mašo pri sv. Ulerju (Jelerju), da nam izprosijo tega potrebnega dežja“. — Oče Jakop odgovorí:

odurno skremživši oči: „jaz že domaj čakam, da bi videl, kako se konča naš posel s to malo poniglavo, in precej bi odrinil dalje, bodisi v Avstrijo ali v Rusijo. Ako gre človek na pogin, naj pogine vsaj v službi velikega naroda. Sicer pa, kedaj se je še lev žrtvoval za miš? Ali se mar spleča, da bi zamahnil z repom za tako malenkost!“

Porfirov se je nejevoljen odkašljaj; njemu je bila všeč srbska dežela, narod in njegovi običaji, ne da bi bil vedel, kaj je temu vzrok. Ko bi bila odvisna bodočnost tega naroda samo od njega, ne bi se bil vrnil nikdar v Rusijo.

Ako bi ga bila njegova tovariša vprašala, čemu to? bi bil odgovoril Porfirov brez vseh okoliščin: „V tej deželi se vendar lože diše!“

Bajbakov je vzel veliko skledico toplega čaja in srkaje ga polagoma je izpuščal gost dim iz svoje smodke. Oči je imel uprte na jeden gumb vojaške obleke Klinskega. Videlo se je, da nekaj premišljuje. Na to je vzel uro in gledaje na kazalce, skoro šepetaje dejal: „Čas je!“

„K čemu?“ vpraša začuden Porfirov ter domislivši si, da je čas za pijančevanje, izprazne še jedno kupico rumu.

„Mar se ne spominjaš, Porfirov, o čem smo se danes jutro razgovarjali in kaj smo sklenili?“

„A, a!“ odvrne čemerno Porfirov, „radi te male čarovnice naj bi se človek

„Prav, mati, prav, da skrbite za dež, ali za 3 krone ne bom nadlegoval sv. Ulerja...“. Ženica je žalostna odšla in nabrala še 2 K 20 vinarjev; šele za ves ta denar so ali gospod Jaka k sv. Jelerju dežja prosit.

Pod Grintovcem so imeli kaj prebrisane župnika. (Ime je merodajnim krogom na razpolago), ki je bil ob enem dohtar — padar, ali le za ženske. Ni se bil dolgo pod Grintovcem, že se je raznesla vest, koliko žensk da je holnih! Slaba voda ali slabi lufti morajo biti „uržoh“. Do zdravnika je daleč; sreča, da so imeli tako „frajndleh“ nuncu, ki se ni nič sramoval tako delikatnega opravila. Zdravil je pa vse jednako! Po Kneippovo jih je najprej osnažil z mokrimi obkladki, na to jih je drgnil s flanelo, da jim je začela kri urneje plati po žilah. Za svoj „lon“ ni zahteval denarja, samo z „Bog polonaj“ se pa tudi ni zadovoljil. Naš viri trdè, da se je „pogljhalo“ tako, da sta bila zadovoljna nunc-padar in pa mlada „bolnica“.

Prisla je v farovž tudi mlada ženica plačat sv. mašo, da bi se mož, ki je bil „na rajži“, srečno vrnil domov. Pričakovala ga je vsak dan. Nunc je sicer sprejel denar, ali takoj se je oglasila v njem tudi padarska kri. Posadil jo je za mizo, prinesel vina, šalame in sira, pa sta trella! — „Jaj, to je frajndleh gaspud?“ si je mislila najvina ovčica. — „Mica, vi morate biti kaj bolna“, meni padar. „Ježeš, saj mari ne!“ odgovori Mica prestrašena. — „Ja, ja, draga Mica, jaz poznam take reči. Le poslušajte, kaj pravijo bukve“. In padar je vzel bukve ter začel nekaj brati. To berilo je Mico prepričalo, da je res bolna. — Na to je začela stara lajna z mokrimi obkladki s flanelo. Padar je slekel vrhno suknjo in hitel drgniti, da se je kar potil. Ali — joj — Mici je manjkalo še nečesa, da bo zdrava! Nič hudlega, samo še malo „tega“! Ali Mica je začela upiti, na kar jej je padar z robcem zamašil usta. — „Tako, zdaj bo pa dobro! Samo nikomur tega ne povejte; nimam „potente“ za taka opravila“. — Mica je odšla vsa razburjena, razježena, razžaljena; čutila se je res bolno na telesu in duši, vrtelo se jej je v glavi. —

Ali je padar maševal za srečno vrnitev moža, ni nikomur znano; to pa vem, da se je srečno vrnil, da mu je Mica vse razodela,

kakor blazen klatil po noči? Ali nismo imeli tega dovolj na meji, da hočeš, da bi ti še tu kdo razbil tvojo veliko palico? Čuj, Bajbakov! že davno sem vedel, da ti je nekaj zlod zmešal možgane, toda, da si tak badak, da bi te jedno mlado dete moglo voditi za nos, tega bi, pri moji duši, ne bil verjel!

„Ti si podlež!“ zagromi jezno Bajbakov, „ti nikdar nisi bil Rus, nisi bil Kozak, ker se danes bojiš poginuti za svojega brata. Prav, ni treba ti hoditi z nama. Jaz in Klinski ujameva to malo srno, ti pa ostani ter srkaj to vodko, zlodjev sin, dokler se v tebi ne vname!“

„Nū — batjuška“, reče Porfirov, „torej tudi jaz pojdem z vama! Kam naj gre jeden pošten Kozak brez drugega? Nisem pa vedel in tudi rekel nisem, da ne pojdem s teboj. Jaz sem samo mislil, ali to, kar smo se govorili, izvršimo nocoj ali jutri?“

„Ali je kočija pripravljena?“ vpraša Bajbakov Klinskega.

„Vse je v redu!“

„Ali si našel sobo za to malo trdoglavko?“

„Našel sem jo; tam spodaj na Dočuli“ sem najel sobo, ki je vsaj za teden dni vsa belograjska policija ne najde — a potem? — Ti boš s svojim Porfirovem v daljni Rusiji, a jaz? He, za-me je lahko, ker sem majhen“, reče Klinski, potuhneno se smeje.

*) Del mesta; tako imenovano turško mesto.

— 27 —

RUSINJA.

Pripovedka iz novejšega časa.

Srbski spisal Gjuro Jakšić.

Posl. Podravski.

—*—

(Daleč).

Tako je govorila razžaljena deklica. „Oh, ti goldinarji, rublji in cekini! Ta zlata obleka nagote bogatinov, to zlato žezlo človeških pohabljenecv, ta grdi trnek nesramnih lovecv! to prazno zlato — to so naše solze! Hetman, čuvajte svoje cekine, spravite jih. Ko se pa z milostljivo gospodično Ksenijo oženite, podkupite ž njimi lekarja, kupite si za nje cijankalija ter jo ostrupite. Dokaj srečnejša bo, ako umre, nego bi živela z vami...“

Bled kakor mrlič je zrl začuden Bajbakov za sobarico in v tem hipu se mu je zdelo, kakor bi se bal. Sklonivši glavo k tlom, je dvignil sabljo pod pazduho ter s počasnimi koraki odšel doli po stopnicah, sedel v kočijo ter se odpeljal.

IV.

Štirinajst dni poznej so sedeli „pri Balkanu“ v jedni posebni sobi v gojenjem nadstropju Bajbakov, Porfirov in Klinski. V peči je veselo plapolal ogenj, na mizi se je kuhal čaj in stekle-

da je sprva kar divjal od žalosti, hotel je tudi ovaditi padarsko obrt brez „potente“ — c. kr. državnemu pravdnstvu, ali najbrže mu je šinilo v glavo, da ne doseže nič in bo še osramočen, zato je raje pametno molčal. Vsakdo drugi bi šel za tisti „robec“ v lukrjo vsaj 6 mesecev! — Mica in njen mož sta pač le slutila, saj vedeti nista mogla, da piše veliki svetnik dr. Alfonz Marija de Liguori v svoji svetovnoslavni morali (Theologia moralis, Tom. V. pag. 781) tako-le: *Judices non facile credunt cuique mulierculae accusanti* (sodniki ne verujejo lahko vsaki tožeči babnici!). — Gury Theol. moralis, II. n. 596 pa pravi:

„An facile fides sit adhibenda mulieribus sacerdotem de sollicitatione accusantibus? — Respondetur: Negative!“

Nočem tega preložiti v slovenščino. To pa pomeni, da bi utegnila Mica in njen mož slabo naleteti, kajti padar bi lahko še dalje zdravil brez pisane „potente“, onadva pa bi bila še vsem v javen posmeh, ako bi ju ne doletela po vrhu še kaka kazen zaradi obrekovanja. Sv. vera pa je pod Grintovcem za ves ta rod prav na trdni „katoški podlagi“.

Iz Dornberga, dné 19. avgusta. — (O nameravani veselici v Dornbergu in še nekaj drugega).

Veterani oddelka v Dornbergu so sklenili v seji dne 10. junija, da priredijo slavnost v proslavo 70-letnice rojstnega dne cesarja Franca Josipa I. in 400-letnice združenja Gorisko Gradiške s habsburškimi deželami. Spored slavnosti ni bil še določen. Naloga je bila dana odborniku našega oddelka, podžupanu g. Karlu Kerševaniju, da naprosi g. župana Berceta, da bi pri tem dovolil tudi ples. Seveda naš jasni župan se ne odloči kar naenkrat. Zato je moral g. Kerševani večkrat iti povprašat; torej po večkratni prošnji šele je dobil odgovor, da dovoli. (Mi bi bili vložili tudi postavno kolekovano prošnjo, pa ker je že dvakrat dovolil fantom brez nje, lani in letos, smo upali, da smo tudi mi tega prosti. Ali smo se varali!) Na to smo prijavili v „Soči“ in „Prim.“, da bode oddelek veteranov v D. imel dne 19. avgusta veselico. To smo naznanili v raznanje drugim društvom v bližini. Odbor je začel pripravljati potrebno za slavnost. Spored je bil taki-le: Dne 18. avg. vdeležitev sv. maše, zvečer baklada, obhod z godbo, umetni ognji; dne 19. ob 10. uri godba pred društveno pisarno, opoldne slavnostni banket, ob 1/4. javna plesna veselica. Spored se je bil dal že tiskati.

Po naključju je prišla dne 8. t. m. g. županu v roke „Soča“ št. 91., v kateri je članek „Nevihla v Dornbergu“. Tu se je županovo obličje stemnilo, začel je blisk in grom, in s potjo je treščilo v veselico. Masčevanje se je izreklo, veterani so bili žrtev. Se enkrat je zagromelo iz županovih ust: veteranom plesne veselice ne! Že isti večer je dobil naznanilo g. Kerševani, da župan ustmeno dovoljenje preklicuje. Vse se je zgodilo, kakor da so veterani pisali oni dopis v cenjeni „Soči“. Iz patrijotične slavnosti je skuhal naš modri župan klerikalni boj. Streljalo se je zdaj na tega zdaj na drugega, posebno na ubogege načelnika, češ, to je on zasmodil. Tako je trdil mežnar, brat župana. Ko je še enkrat šel g. Kerševani h g. županu ter mu zatrjeval, da od veteranov ni nobeden pisal dopisa, je jasni župan zlihl se enkrat svojo zeleno jezo na načelnika, ter jasno izgovoril, da ne dovoli naprošenega gledé njega. Kaj mu je kdo storil?

Tukaj vidite, da jasni župan ni imel nobenega povoda, preklicati dovoljenje plesne veselice, ko je za nami dovolil Rojčim fantom, kateri so imeli že pred veselico tri tožbe pri orožnikih radi pretepa. Oddelek veteranov ni imel javne plesne veselice v D. od l. 1892.

Tako smo praznovali to slavnost od ene strani s kizavskim smehom, od druge z ogorčenostjo. Veterani se nismo hoteli ribati z takim županom in tako smo pustili celo slavnost, ko povsod drugod jo lahko slavijo. Ali ni to skandal? Če mogoče g. župan noče videti veteranov, naj dela na to, da napravimo „Sokol“. Smo pripravljeni. Potem bo menda vesel on in tudi g. Lovre.

Odbor oddelka veteranov.

(Iz Dornberga dalje:) Sedaj so zapeli starasine dornberski hozano g. Lovretu v „Gorici“, se ve, ekselencia župan s svojim „solo“ naprej, pa ni prav harmoniral, ker pravijo nekateri starasine: ker so drugi, sem moral tudi jaz, nekateri celo prisiljeno. Kaj pa pravijo ljudje, o tem ničesa ne vejo. Pa

ne misliti na ono peščico „liberalcev“, kakor pišejo v „Gorici“, — ali pri nas jim pravijo „libejarci“, ker ta beseda je prišla prav v modo, odkar je začel g. Lovre imeti politične propovedi. Pa „oberkomandant“ eksel. župan je tako hotel, da bi L. nam ne ušel. Zato je napravil dne 12. t. m. slavnostni banket. Mislimo, da zato, le čudno se nam zdi, da je povabil tudi prvaške starasine in iz Zalošč, ker ti niso peli hozane z gospodom županom na čast gosp. L. Pa kako žalosten je bil ta banket. Strašno tužen, mislimo, da gg. starasinom iz Privačne prav dolgočasen, niti ene napitnice se ni slišalo, prav za prav, se ni vedlo kaj je to; edino le se je slišalo rožljanje s krožniki. A slednjic so jo naši Dornberžani vendar „pogruntali“, da zato je tako tužno, ker bodo kmalu nove volitve, ter da vsi ne bodo drugo leto živali več običajnih makaronov.

Ko se je vse to godilo, je naš g. Lovre nam tako lepo oznanjal besedo božjo, da smo bili vsi zadovoljni. G. L. tudi ne zamudi ničesar, poslal je bil Nežiko iz farovža na lov. Šla je k nekemu mesarju, kateri je bil naroden na „Sočo“, da ako pusti „Sočo“, bodo hodili k nemu po meso. Meja je imeia uha, in je to slišala. Punf, ena duša je bila resena peklenščeku iz rok; tako je mislil g. Lovre, ko je Nežka prišla domov. Pride še.

Iz Podmeleca, dné 17. avgusta. — Dne 14. t. m. je začelo goreti v neki hiši pri cesti vrhu vasi Kneža. Gospodar je bil daleč od doma na polju. V hiši pa je ležala po porodu bolna žena z novorojenčkom in zraven nje se trije mali otroci. Žena ni mogla vstati. Ko je prihitel gospodar domu, si je oprtil soprogo z detetom ter z drugimi otroci odšel na oddaljeno njivo. Komaj eno minuto po njegovem odhodu iz hiše se je udril strop s streho ter zasul vse imetje. Zgoreli sta edini kravi in en prešič, vse orodje, obleka, denar itd. Vendar, hvala Bogu, da so si rešili le življenje. Škode je nad 2000 kron. Zavarovana je bila hiša za 800 kron. Bolje nekaj, kot nič.

Na lice mesta so prišli tudi orožniki iz Grahovega, ki so ljudstvu dajali primerne ukaze pri gašenju in tudi sami pomagali ter s tem zabranili razširjenje požara, ker vsled vetra je bila v nevarnosti vsa vas Kneža. Njihova požrtvovalnost zasluži polno priznanje! — Zažgali so otroci. — Ta slučaj pa naj služi v svarilen izgled vsem onim, ki še niso zavarovani — ali pa le za male svote.

Sv. Lucija, dne 16. avgusta. — Na dopis iz naše vasi z dne 25. pr. m. v cenjeni „Soči“, se je zdelo potreba oglasiti se onemu voditelju županstva Sv. Lucijskega, brez koga se pri istem nič važnejšega ne zgodi, ter zagovarjati svojega župana iz „Grmov“, češ, da je pravilno postopal, ker je pustil trasno komisijo iti kar tako tiho skozi našo vas, ker se ni s tem nobenemu zameril. Najbrže se ni čutil zmožnega, zagovarjati koristi vseh davčnih občin ali pa samo direktne cestne zveze iz „Grmov“ na železniško postajo pri Sv. Luciji (katero se je baje prej ustil zagovarjati). Morda bi se tukaj ne strinjale njegove koristi z onimi vasi Sv. Lucije.

Opuščenje cenitve škode po toči zagovarja kar s paragrafi. Vprašali bi pa: velja li morda za davčno občino Modrejce druga postava, ker je tam komisija cenila škodo brez naznanil posameznih posestnikov, katere je naznanil tamošnji podžupan sam, ne da bi prosili prizadeti gosp. župana s klobukom v roki, da sprejme milostno njih naznanilo na zapisnik.

Tudi moramo povedati gosp. županu, da so do sedaj vsakokrat škodo po toči naznanili podžupani posameznih davčnih občin in da je na podlagi teh naznanil vsakokrat tudi bila cenjena škoda vsem prizadetim.

Sedaj so nekateri podžupani predebeli, da bi se potrudili s svojim „kvintalom“ v občinski urad v „Grme“ ali pa so le pomilovanja vredni nevedneži.

Kar se tiče občinskih potij, ni res, da jih je župan take podedoval, ker v takem stanu so še-le po hudem nalive meseca junija tega leta.

Je-li častno za gosp. župana, da je moral neki posestnik jedi največjega poljskega dela najeti na svojo pest delavce, da so popravili občinsko pot vsaj toliko, da je mogel voziti pridelke s polja?

To vprašanje prepuščamo v razmotrivanje možem z zdravim razumom!

Davkoplačevalci.

Iz Kobarida, 16. avgusta. († Matko Šverko. — Razno.) V ponedeljek je bila

sodna komisija pod Humom, da je spoznala nesrečno smrt Šverkovo. Ustrelil se je po nesreči naravnost v desno oko, da so se pcedili možgani iz glave; vse kroglice so ostale v glavi. Tekom dneva so se lotile rane že muhe. Zdravnik je moral vse izčistiti in glavo zavezati. Zvečer so ga prenesli na vlečki iz vejave po plazu do ceste in od tam na vozu v Devetakovo „gostilno pri Krilanu“, kjer je stanoval. Gospodar je prijazno dovolil, da je bil postavljen mrtvaški oder v dvorani. — V Kobaridu je bilo sočutje tako živo, da se je govorilo povsod le o nesrečnem mladeniču, katerega je nekaj prav gnalo v žalostno smrt. Po svoji službi bi niti ne bil smel iti iz Kobarida, dokler se ni vrnil g. sodnik z dopusta. Imel je pa tudi še lepšo priliko, da bi bil šel na Krn z drugo družbo, a ni hotel! Šel je v nedeljo pod noč na Hum, kjer so prenočili; drugo jutro so šli na divje koze, in zgodila se je nesreča. V hoji se je naslonil na puško, na kateri je bil odprt jeden petelin; sprožil se je in na mestu je obležal Šverko mrtev. — Njegova tovariša gg. zdravnika Votočko in urarja Uršiča je ta smrt silno potrla. — V torek zjutraj sta dospela iz Istre v Kobarid brata gg. Jure in Roko z ljubim prijateljem g. Darvinom Sanković-Soldatičem. Kakosen pogled na tako razmesarjenega Matka!

V sredo popoldne je bil pogreb, karkoršenega že veliko let ni videl Kobarid. Sprevod je bil zelo dolg, a v Kobaridu je bilo vse živo ob cesti, koder se je premikala dolga vrsta občinstva. Vse, kar ima Kobarid najboljšega, se je udeležilo pogreba. Fantje in dekleta so došli v obilem številu ter vodili vse pogreb. Udeležili so se vsi uradniki, na čelu njim obče priljubljeni g. sodnik; došli so tudi zastopniki uradništva iz Tolmina in Bolca. „Narodna Čitalnica“ je spremila svojega člana s častiljivo staro zastavo na tej zadnji poti; čitalniški pevski zbor pa je zapel tri pesmi pred hišo, v cerkvi in ob grobu. — Tako smo Kobaridci pokopali prvega umrlega uradnika. Žal, da je moral najti tako nesrečno smrt. Naj počiva v miru!

Lovska družba iz Gorice je ubila na Krnu 5 divjih koz. Vseh je videla le kakih 15. V torek se je zadovoljno vrnila v Gorico.

Podjetni Hrvat g. Lončarić prav pridno napreduje z zgradbo nove ceste od Kobarida proti Trnovemu. Doslej je napravljen že velik kos ceste. — Delo je preračunjeno na 4 leta. Ako pa vlada plača g. L. vsaj obresti od založene glavnice, naredi cesto v najkrajšem času. — Da bi se to le zgodilo!

Starodavna cerkev sv. Antona na griču enakega imena nad Kobaridom je že davno potrebna poprave. Treba jo na novo prekriti. To delo je že pričelo. Tesarji so že na delu! Les je kupila cerkev; vse drugo mora poskrbeti občina.

Tujcev ni v Kobaridu čez poletje, kakor jih je drugod, n. pr. v Bolcu. Tu je sicer lepo število nenavadnih obrazov, ali so večinoma le domačini ali njih rodbine, ki živé drugod, n. pr. v Gorici, Trstu, Ljubljani in drugod.

Tukaj je že od zadnjega dežja prav prijetno, zvečer in zjutraj skoraj hladno, torej kakor nalašč za razvajene meščane.

V Kobaridu se je ustanovila — javna knjižnica, ki bo v oskrbi učiteljstva. To lepo misel je sprožil naš domačin g. notar Ignacij Gruntar, ki je daroval v ta namen že pred leti večjo svoto. — S tem denarjem se je nakupilo že okoli 100 najlepših slovenskih knjig, posebno vse naše klasike. Vse knjige so lepo vezane. — Naša mladina rada čita. Gotovo bo knjižnica izborna služila svojemu namenu! — Občina bo darovala v ta namen vsako leto 30 kron, da se bo knjižnica popolnjevala. Prav dobro!

V Kobaridu imamo zadnji čas tudi svojega knjigoveza. To je g. Janez Razvošček, ki je ob enem orgljavaec. Bil je v ljubljanski „orgljavski soli“ in se je ob enem izučil knjigoveštva. — Dela bo imel dovolj, ako bo dobro stregel in po zmernih cenah.

Dne 20. avgusta bo dražba erarskih užitinskih davšin. Krčmarji se za reč zanimajo. Upanje je, da bo vse v redu in na splošno zadovoljnost!

Za „krčmarsko zadrugo“ je veliko zanimanje. Snuje se za ves sodni okraj. Štela bo okoli 90 članov.

V ponedeljek pojdejo romarji k „Mariji Pomagaj“ na Brezje. Agitacija duhovščine je strašna. Udeleži se iz raznih vzrokov

mного takih, ki niti doma nimajo posebne gorečnosti do molitve. Na daljši sprehod treba tudi, kajpak! — Pri neki podobni priliki je dobil g. nunc za jedno samo mašo nad 50 gld. Potem pa je šel od „božje poti“ na drugo pot, na kateri se mu je tako imenitno godilo, da ga ni bilo 14 dnij nazaj! Plačaj kmet!!

Iz Postojne, dné 19. avgusta. — Nikdar ni dobro soditi človeka po zunanosti; marsikateri se je že zmotil, kakor na Lavdonu in princu Evgenu. Pa ne samo na človeku ni umestno soditi po zunanem, ampak tudi drugače. Poglejmo na pr. Kras. Njegovo golo skalovje vendar nima nič lepega na sebi. In vendar pod tem skalovjem leže nedoumna čuda, po katerih je Kras svetovno znan. Koliko prekrasnih, prečudapolnih jam, votlin hrani v sebi. Tudi na Goriskem so nekatere. Tako je ena pri Rihembergu; o njej je bilo že nekaj omenjeno v „Soči“. Potem je ena še v Kostanjevici na Krasu, ki je v resnici krasna. Obe te jami bi bilo treba preiskati. V kostanjevski jami so bili v začetkih dneh nekateri častniki, ker so tam manevri, in izrazili so svojo pohvalo v najboljšem superlativu. V njej je mnogo umetnih podob, kakor Mati Božja z Detetom in dr. Najbolj znana je pa postojinska jama. Kako neizmerno, nepopisljivo krasno je v njej na binkoštni ponedeljek in na 15. avgusta! Od vseh krajev pridejo ljudje, tako tudi letos na 15. avgusta. Zjutraj ob polu 11. uri so bili vojaki 97. pešpolka ob navadni razsvetljavi. Popoldne ob 3. uri pa je bila sijajna razsvetljava. Kdo bi popisal vsa ta čudesa! Ne, vsako pero je preslabo, vsaki superlativ prenizek, to očrtati le približno. To je treba videti, gledati! Pri postji v jami so bile vse mize prepolne obiskovalcev, ki so pisali razglednice, na plesišču je vse plesalo. Svirala je vrta postojinska godba, a samo nekoliko, ker prišel je bosenski polk iz Gradca, čigar godba je potem svirala krasne slovanske komade; za vsakim so se razlegali glasni „živio“-klici obiskovalcev. Godba je jako glasno svirala, glasovi so odmevali po jami daleč okoli. Navdušenje je prišlo do vrhunca, ko so h koncu začeli svirati naš „Naprej“. Takrat je vse ploskalo, pelo . . . ah, tega trenutka ne pozabim nikdar . . . Ko je končalo, je vse kričalo „živio“ in zopet ploskalo. Ne, kaj takega se ne doživi kmalu. Iz Gorice je malo ljudij, od drugod pa mnogo, posebno Italijanov je bilo dosti.

Jama je odprta vsaki dan ob polu 11. uri predpoldne proti vstopnini 5 K, pa samo ob navadni razsvetljavi. Sijajna razsvetljava je le na binkoštni ponedeljek in 15. avgusta proti vstopnini 2 K.

Iz Prage, 17. avgusta. (O položaju. — Taborovo gibanje na Češkem. — Razno.) — O položaju v Avstriji pisati, je težko delo. Vlada ima vsaki dan nov načrt, nov projekt, novo nado . . . Pri ničem pa ne ostane. Nobenega načrta se ne oklene, četudi se bliža doba, ko se bo treba odločiti tako ali tako. Zdi se, kakor da bi bila avstrijska vladina politika odvisna od trenutka. Nič temeljito premišljenega ne vidimo v vladnih načrtih, iz katerih zeva praznost in jednostranskost. Vlada bi rada videla parlament pri delu, ali kako narediti ga delavnim, je seveda zopet vprašanje. Vlada baje bi nerada bila oprta na staro večino. Kako pa priti do neke nove? Zopet vprašanje! In tako se vrste vprašanja za vprašanji. Iz Budimpešte pa prihajajo senzacne vesti o novih, predelanih jezikovnih načrtih, ki ne bodo oktrojevani, ampak dani državnemu zboru v odobrenje. Ti Madžari! Kako se smejo v pest! Pa tudi pošteno vodijo našo polovico za nos, ne le doma, ampak v plujini, in ne le na političnem, temveč tudi na gospodarskem polju. (Opozarjamo pri ti priliki na notice v narodno-gospodarskem oddelku. Op. urednika.)

Sedanja kriza v Avstriji je važna. Kdor jo hoče rešiti, jo mora popreje temeljito poznati, potem sistematično proštudirati poti, po katerih bi se dala izvesti. Tu ne sme biti na delu „fusar“, ampak v pravem zmislu besede — strokovnjak! Voditi ga pa mora princip enakopravnosti narodnostne in državljanske!

V nedeljo 12. t. m. se je vršil tabor ljudstva na Žižkovem polju pri Příbyslavi. Govorili so: za Mladočehe dr. Brzorad in dr. Stransky, za radikalne državopravnike dr. Jandač, za agrarce urednik Hrubý, za narodne socialiste urednik Klofač. Govorile so se ostre besede, ali samo govorile. „Osveta Lidu“ dobro pravi: Te besede, te krasne besede! Ali primerjajmo jih z resničnim sta-

liščem, katero imamo doma. Resolucije, v katerih se protestuje z obema rokama proti številjenju ljudstva po občevelnem jeziku, se z navdušenjem vsprejmo. Da bi se pa delalo na to, da bi se podpisovale peticije za to svrhu, tega ne. I, nu, saj smo — glasovali itd.

Res, prav ima „Osveta Lidč“. Raje doma delati, kot pa „glasovati“ na taborih. Tabora na Žizkovem polju se je že vdeležilo dosti manj občinstva. Tako le 6000 do 7000 oseb. Vidi se, da ljudstvo spoznava, da tako govorjenje ni prav mnogo vredno. Od pravega tabora, ko se je na Muški gori zbralo nad 60.000 ljudi, eto, komaj 6000 oseb na četrtini!!

Dne 26. t. m. bodeta zopet dva tabora, jeden na Debeninu, drugi na Ripu. Na prvem bodo govorili za Mladočehe dr. Herold, za Staročehe Turnovski, za radikale dr. Sobotka itd. Jedno veliko novost, neverjetno, ali možno pri sedanjih razmerah, doživi tabor na Dobeninu, namreč, da bo govoril na njem potomcem Husa — krščanski socialista, urednik Myslivec. Manjka še grof Vojteh Schönborn, ki je tako že v „Nar. svetu“, da izpregovori v imenu — „Katoliških Listov“. Da tako nizko padejo združene državno-pravne česke stranke, tega si ni nikdo mislil.

Zanimiv jubilej je praznoval poljski socialistični dnevnik „Naprzod“. Odkar je dnevnik, je izšlo se-le 124 števil, a konfiskovanih je bilo — 25. Torej vsaka peta številka. Zato je sklenilo uredništvo izdati 125. številko na slavnostni način ter jo posvetiti svojemu stalnemu „sotrudniku“ — gospodu državnemu pravniku. Dogovorjeno, storjeno. In 125. številka „Naprzoda“ je proslavljala „zaslužnega sotrudnika-jubiljarja“, ter ga po zaslugah ocenjevala. To je gledal drž. pravnik, ko so mu prinesli njemu posvečeno številko. In ni je zaplenil! — „Soča“ bi bila tudi že mogla izdati podobno jubilejno številko, ki bi brez dvombe bila prav zanimiva!

Domače in razne novice.

Shod v Dol. Vrtojbi. — Na nedeljskem shodu v Dol. Vrtojbi, kateri je sklical deželni poslanec in odbornik g. dr. H. Tumma, je bil raznierno dobro obiskan. Udeležili so se ga pred vsem pristasi narodno-napredne stranke v Vrtojbi, kateri stejejo vse inteligentnejše može. Prosto ljudstvo je, žal, v goriski okolici še malo politično razvito in kaže premalo zanimanja za politično življenje. Zato bode dolžnost pristasev naše stranke, vplivati pri enakih slučajih na ljudstvo, da se shoda udeleži zato, da se pouči in zdrami iz dosedanje letargije.

Shoda se je udeležil tudi g. vikar vrtojbenski na posebno povabilo g. sklicatelja. G. vikar je v občini priljubljen pri obeh strankah, ker ve ločiti vero in politiko in nikomur ne usiljuje svojega političnega prepričanja, še manj pa zlorabi cerkev in leco, da ljudstvo fanatizuje proti somišljenikom kateresikoli druge stranke. Bilo je dobro znamenje, da je domači g. vikar prišel na shod in se ga udeležil dostojno, kakor gre duhovniku. S tem pridobi le veljavo pri svojih župljanih, in ob jednem je pokazal, da je mogoče, delati strankam raznega političnega mišljenja skupno, da je mogoče mirno in trezno skupaj govoriti in doseči sporazumljenje pri stvareh, katere je treba na korist vseh strank z združenimi močmi izvesti. Shoda pa sta se udeležila tudi gg. kurat biljenski in kaplan sempeterski. Vstrajala sta sicer precej mirno do konca dve uri trajajočega poročila g. poslanca, zato se je ves zbor vršil mirno. Poslušalci so pazljivo sledili besedam govornika, kateri je v kratkih potezih načrtal splošni položaj v Avstriji, žalostni gospodarski položaj v naši državi in tako žalostni, ali se žalostnejši v naši deželi. Povedal je istino v zadevah vipavske železnice in glede pobiranja užitnine in stvarno označil svoje stališče glede zadrug in konsumnih društev. Obsirnejše poročilo o shodu prinesemo v prihodnji številki; danes konstatujemo z obžalovanjem le to, da sta imenovana gg. kurat biljenski in kaplan sempeterski hotoma provzročila proti koncu shoda velik škandal, kateri je dal navzočemu c. kr. komisarju baronu Baumu priložnost, da je shod razpustil ter poklical orožnika za intervencijo.

Vsi poslušalci shoda morajo oddati dež. poslancu dr. H. Tummu sprave, da se ni taknil niti z besedico onih predmetov, ki bi zanesli kak spor med poslušalci in zanesli gnusne pojave domačega stranskega strankarskega boja tudi med udeleženci shoda. Skrbno se je ogibal vsega, kar bi nasprotno stranko zadevalo. Ravno to pa menda imenovana duhovnika ni bilo po volji in mesto da bi z iskreno besedo nastopila o sklepu shoda ter poudarjala združevanje in krščansko prizanesljivost, sta vedoma in hotoma provzročila razpor med poslušalci s tem, da se je kaplan Ličan

spravil na govorniški stol ter taknil našega časopisja ter je očital „Soči“ brezverstvo, da je vlačil na dan imera Hus in Smetana ter apeliral na verski čut poslušalcev, katere sta pripeljala on in kurat biljenski, in iste pozivljali, naj dajo duška svojemu prepričanju s primernim kričanjem. Dobro je moral vedeti g. kaplan, da s svojim nastopom fanatizuje nekatero poslušalce in jih zavede. To se mu je tudi posrečilo vsled odpora pristasev narodno-napredne stranke. Nastal je grozen krik in vik, kateri je moral privedi do razpusta shoda, to, kar sta moral namerjala omenjena gg. duhovnika, katere sta se bala stvarnega odgovora g. poslanca. Vedela sta dobro, da se jima pojasni zavijanje kaplana Ličana tako, kakor se spodobi; zaradi tega sta zavedla svoje pristase h kričanju in kričala sta sama, da nista dobila odgovora, in da njih pristasi niso dobili pojasnila od strani g. poslanca, pojasnila, katero bi jih gotovo le pomirilo in prepričalo, da narodno-napredna stranka nikakor ne izpodkopa vere, marveč strogo zahteva, da se vera odloči od politike in zatrjuje, da smo dolžni vsi stanovi sodelovati v javnem političnem življenju, da pa ondudaj velja duhovnik le toliko, kolikor velja kot mož in človek, in da ga suknja sama ne dela veljavnejšega.

Na sploh pa je vspel shod sijajno. Vrtojbenci so povabili g. dr. Tumma med se, in so danes prav zadovoljni, da je prišel ter jim povedal in razjasnil marsikaj, česar so potrebovali. Vrtojbenci so bili navdušeni za gosp. dr. Tumma in vedó mu le hvalo, da je prišel in govoril, vedo pa tudi, koliko veljajo ljudje Ličanovega kalibra, katerim je le do skandalov na silnih shodih in pa do tiranja nekega ljudstva v pogubo vsled fanatizma in iz njega izvirajočega napačnega umevanja položaja, kateri ima kaplan v slovenski vasi. Vrtojbenci so se držali izvrstno. Zato bodi jim priznanje. Le vstrajajte dalje na tej poti. Prav je začrtana in prav po tej zmagamo končno v splošni blagor slovenskega naroda!

Smrtna kosa. — V Orehovljah pri Mirnu je umrl v visoki starosti 85 let gosp. Mihael Mozetič, mlinar, veleposelstnik in 50-letni občinski predstojnik. Pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil pokojnik pri svojih soobčanih in še drugih.

V Št. Andrežu so položili k večnemu počitku g. Franciško Molara, roj. Lutman. Včeraj je umrl v Gorici g. Al. Dell' Ara, sodnijski svetnik na tukajšnji okrožni sodnji.

Spominl na ogenj na Bertolinijevem trgu. — Naši čitatelji se še gotovo spominjajo velikega požara v skladišču g. Vidmarja na trgu Bertolini, v katerem je zgorelo za 120.000 kron bombaža. G. Vidmar je bil tožen radi pomanjkljive pozornosti po § 459. in obsojen plačati globo 40 kron. G. Vidmar je vložil na to vtok. Pristojna sodnija je razveljavila prvotno obsodbo in odredila novo obravnavo. Na drugi obravnavi, katere se je vršila 17. t. m., je bil g. Vidmar zopet obsojen, in sicer na ravno isto globo. Gosp. Vidmar je zopet vložil vtok.

Požar. — V nedeljo je gorelo v Mirnu, in sicer v hiši Greg. Cijana. Zgorelo je nekaj obleke, pohištva, sena ter poškovalo zidove. Škode je okoli 200 K. Pogorelec je zavarovan. Pogorel je tudi hlev, ki je iast Iv. Beltrama. Škode okoli 500 K. Krita je z zavarovanjem.

Strelna ga je ubila. — V soboto se je bila razlegla nevihta tudi nad Doberdobom. Družina Podbrškova, ki je bila na polju, je bežala pod neko drevo, stoječe v bližini. Bili so v štrih. Starejša hči je opozorila ostale, da je nepravilno, stati pod drevesom za časa nevihte. Zato so se oddaljili, ostal pa je na mestu njihov stari oče. Kmalu ko so se oddaljili, pa je tresčilo v drevo. Strelna je zadela tudi starca, ki je vsled tega ostal mrtev.

Razvije zastave pevskega društva „Nabrežina“. — Pišejo nam z Nabrežine: Z veseljem objavljamo, da zanimanje za slavnostno razvije zastave pevskega društva „Nabrežina“ raste od dne do dne v večji meri. Glas, da se je prijavilo že do sedaj 11 društev, med temi 7 korporativno z zastavo, navdušuje vse, ki s pomnoženim veseljem pripravljajo potrebno, da se bode vršila slavnost v vsej sijajnosti. Ker se tudi oddaljeni društvi „Slavec“ in „Ljubljana“ iz Ljubljane pripravljata za ta velik narodni praznik, se vidi, da je zanimanje za vrlo pevsko društvo „Nabrežina“ tudi izven Primorskega veliko. Ker so doslej vse male slavnosti tu sijajno vsepe, pričakujemo to sosebno od velikega narodnega praznika, kjer se hočemo bližje seznaniti ter pod novo razvito zastavo priseči narodu vedno zvestobo.

Patrijiotični gospodni oddelek društva rudečega križa v Sezani priredi v nedeljo dne 26. avgusta t. l. v hotelu „Pri treh kronah“ povodom 400-letnega jubileja združenja pokonežne grofije Gorisko-Gradišanske za Najvišji Cesarsko hišo in v slovesno praznovanje 70-letnega rojstnega dne Njih c. in kr. Apostolskega Velikanstva, presvitlega cesarja Franciška Jožefa I., koncertno veselico in ples. Godbo za koncert in ples oskrbuje iz posebne uljudnosti polkovna godba c. in kr. respolka baron Waldstätten st. 97. Na večer bode splošna razsvetljava in umetni ognji. Za goste iz Trsta je naročen za vrnitev poseben vlak, kateri ima v Nabrežini za goste z Goriskega zvezo z vlakom 1012. Odhod iz Sezane o polnoči. Slovesnost se b. vršila pri vsakem vremenu. Čisti dohodek je namenjen

društvenemu zalogu. Vstopnina: 2 kroni za osebo. — Začetek ob 5. uri popoldne.

Veselični odbor.

Dornberg in Prvačina. — Načrt zakona, vsprejet v zadnjem zasedanju našega deželnega zbora, po katerem se loči Prvačina od dornberške županije, je dobil Najvišje potrjenje. Torej dobé Prvačkovci svoje županstvo, in glede na obstoječe razmere v Dornbergu morajo biti tega le veseli. Upamo, da izbero na čelo občine može v pravem pomenu besede, ki se ne bodo dali voditi od kakega oblastnega samodržca izven starašinstva, kakor, žal, se godi slično v njihovi bližini.

Tatvina v gorški razstavi. — V soboto zvečer se je dogodila v gorški razstavi tatvina. Najemnik restavracije Spirid. Skert je šel denar. Poklical ga je kapelnik. Na to je Skert denar, okoli 130 K, pokril s papirjem ter šel h kapelniku. Ko se je vrnil, ni bilo več denarja. Aretovali so nekega natakarja, ki pa menda ni kriv.

Za veselico v Kasovljah, pri kateri sodeluje „Goriški Sokol“, raste zanimanje od dne do dne. Kdor se hoče udeležiti te veselice iz Gorice, naj se oglasi pri blagajniku „Sokola“ g. Gilevertu, ki preskrbi potem potrebne vozove. Oglasiti se je najkasneje v petek.

Bralno društvo „Kras“. — Radi patrijiotične slavnosti, ki bode v Sezani 26. t. m., je odložilo bralno društvo „Kras“ v Skopem veselico, določeno za isti dan, na nedeljo 2. septembra.

Listnata. — Gosp. dopisniku iz Vel. Žabelj: Naproseni smo bili od merodajne strani, dopisov iz Vel. Žabelj v znani reči ne več priobčevati, ker bi se le po nepotrebi dražilo ljudi. Objubili smo to, zato se tudi držimo besede, namreč glede na znane v prejšnjih dopisih obravnavane reči. Dopisa Vašega zatorej za sedaj ne priobčimo, da si ne moremo reči, da nimate Vi prav. Da se bojujete proti klerikalni hinavščini, to imate prav. Le naprej! Zdi se nam vredno, omeniti, da je bilo naproseno tudi skupno uredništvo „Gorice“ in „Prim. lista“, ne priobčevati v enaki reči dopisov. Kljub temu smo čitali v zadnjem „Prismojencu“ nadaljevanje dopisa iz Vel. Žabelj. Vidite, koliko je vredna dana beseda na „katoliški podlagi“! Zdravi!

Raznim gg. dopisnikom, poročevalcem in opozoriteljem: Porabimo vse, za danes pa je moralo radi drugega gradiva izostati mnogo, kar pa pride na vrsto še tekom tedna. Tudi glede Vipavske železnice pojasnimo, kako slepi „Gorica“ občinstvo s tendencijsnim zavijanjem dejstev. — Vsem gg. dop., por. in opoz. se zahvaljujemo za rastoče poročanje; želimo, da se isto še razširi v namen našega splošnega napredka. Živeli!

Razgled po svetu.

Pogovor z anarhisti. — Povodom umora italijanskega kralja Umberta je obiskovalo mnogo newjorskih novinarjev uredništvo anarhističnega lista „La questione sociale“ v Pattersonu. Glavni urednik lista, avstro-ogerski podanik Francis Winder, je odklonil odgovor na vsa vprašanja, dočim je lepa anarhistinja Ernestina Crevelle brez obotavljanja priznala, da so vsi anarhisti. „Tudi Bresci je eden naših“, je rekla. „Nu, on je dovršil svoje delo, katero mu je naložila bila prosta volja, ni pa res, da mi s kockanjem odločujemo, kdo naj izvrši dejanje. To je stvar vsakega posameznika; ako hoče on izvršiti, lahko to stori, a noben ga k temu ne sili. Kar stori, to stori na svojo roko“. Na vprašanje, ali je Bresci ravnal v duhu skupine, je odgovorila anarhistinja: „Naravno; mi mu izkazujemo vso svojo simpatijo“. Na opazko, da po umoru kralja Umberta je prišel na njegovo mesto drugi vladar, so vsi anarhisti, bilo jih je kakih 40 mož in žena, vskliknili: „Žalibog! Tudi ta ni nič boljši od prejšnjega; mi mrzimo vse vladarje. Naj le pazi, da se jim isto ne dogodi. Umora Carnota in Canovassa odobravamo vsi“, je pristavila se Ernestina, „ne odobravamo pa umora cesarice Elisabete, kakor bi tudi obsojali, ako bi hotel umoriti kdo angleško kraljico Viktorijo. Mi tudi nismo poznali nakan Lucchenijevih, in ako bi jih bili poznali, skušali bi bili pregovoriti Lucchenija“. Na vprašanje, kako se jim godi v Ameriki, so se anarhisti vsi pritožili; rekli so, da morajo mnogo in težko delati, a da dobivajo majhne plače, posebno da so italijanski delavci najslabše plačani. Mnogo odločneje kakor Ernestina Crevelle, je govorila Lucija Parsons, žena znanega anarhista Parsonsa, kateri je bil 1887. v Čikagu obesen. Ona je rekla: „Za kralji in cesarji ne prelivam solz. Kolikor več vladarjev bo usmrčenih, toliko boljše bode za narode; ako pa bi bil ubit kakšen delavec, bi jaz za njim jokala, ker je z njim izgubil koristen od človeštva“. Vodje anarhistov niso bili tako iskreni, posebno ni hotel nobeden povedati natajenejših podatkov, kako se je izvršil umor Umberta; posebno oni niso hoteli nič o tej stvari vedeti, kateri so bili o priliki metanja bomb v Čikagu pomiloščeni po guvernerju Altgeld.

Burska vojna. — Buri so na severu Pretorije počeli Angleže nadlegovati. O tem javlja „Daily Express“: Buri so potisnili Angleže iz Middelburga, Angleži so izgubili 500 mrtvih in ranjenih. Buri so zopet zavzeli Heilbronn, Devillersdorp in Frankfort. Predsednik Krüger odrekava vest, da se misli udati.

Dalje javljajo, da Buri tudi v oranjski republiki dosega male vspehe. — Reuterjev urad javlja, da je oblegal general Buller mesto Ermela in da so se morali Buri umakniti, pustivši nekaj orožja in živila. — Javljajo iz Londona, da je burski general Dewet ujel 4000 Angležev in zaplenil 7 topov. Iz Pretorije pa javljajo, da je Dewet pozval Baden-Powella, ki brani Comandsock, naj se uda. Baden-Powell je vprašal pod kakšnimi pogoji. — Ti angleški generali morajo pa vendar biti veliki vojskovodje. Štiri love Deweta z armado, ki steje 60.000 mož, Dewetovo krdo steje pa samo 8.000 mož, in glej, mesto, da bi njega vlovili, jih on lovi in sili na kapitulacijo.

Vojna na Kitajskem. — Združena armada je Peking konečno vendar le zavzela. V jutro dne 14. t. m. so združene čete naskočile mesto in sicer njega vzhodno stran. Kitajci so odšli vse napade in so se do večera prav hrabro držali. Po noči pa so Japonci razstrelili dvoje vrat in skozi odprti vrli skupno z Rusi v tartarski del, Amerikanci in Angleži pa v kitajski del mesta. — Zavzetje Pekinga je tudi uradno potrjeno. — V Mandžuriji se vojskujejo Rusi z velikim vspehom. Dne 6. t. m. po noči so zavzeli po krvavem bojevanju mesto Kingun in si osvojili 4 Krupove topove.

V Sangaju se nekaj plete. Angleži hočejo sami za-se zasedeti to mesto — v kakšno svrhu, si lahko vsakdo misli. Proti temu pa so nastopile druge vevlasti, ki ne pripusté, da bodo delali oholi Angleži na svojo roko — za svoj žep. Admiral Bruce je brzojavil včeraj iz Cifu, da Peking gori. Po vseh ulicah se nadaljuje boj. Princ Juang je zabranil beg cesarice. Zavezniki bombardujejo Peking, posebno pa tako zvani „sveti del“ mesta, kjer se nahaja najbrže cesarica z vso cesarsko družino. — Zanimiva vest prihaja sedaj iz Pekinga. Ker niso imeli oblegani Evropejci več streljiva, so si napravili kroglice iz srebra, katero so imeli v poslanstvu. Mnogim Kitajcem je torej prinesla smrt srebrna kroglica.

Stavke v Avstriji v mesecu juliju t. l. — V mesecu juliju je bilo v Avstriji 33 stavk, in sicer: na Češkem 9, na Nizjem Avstrijskem 7, na Gornjem Avstrijskem 2, na Solnograškem 1, na Štajerskem, na Koroskem, na Primorskem in Šleskem tudi po jedna, na Tirolskem in Predaleškem 3, na Moravskem 2, v Galiciji 4 in v Dalmaciji 1. Na Kranjskem in pa v Bukovini ni bilo nobene. Skontalo je pa 21 stavk v juliju sledeče: 5 s popolnim vapehom, 10 deloma z vspehom, 6 pa brez vspeha. V teh 33 stavkah je bilo udeleženih 700—800 delavcev. Vzroki teh stavk so bili: v 21 slučajih nezadovoljnost z mezd, v 7 nezadovoljnost z delavskim časom, v 9 slučajih pa razno, kakor nezadovoljnost z delavskim redom itd. — V celoti je bilo v Avstriji prvo polovico t. l. 195 stavk, v katerih je bilo udeleženo od 126.000 delavcev, ki so bili v službi, kjer so bile stavke, 98.000 delavcev. 30 stavk je imelo popolni vspeh, 63 deloma, 50 pa nič vspeha. Kako pa je skončalo ali pa skonča ostalih 52 stavk, se ne ve. — Zanimive številke, povedo mnogo. So važnejše kot poročila z raznih bojišč, kakor s Kitajskega iz Afrike itd., kajti so poročila z bojišča dela!

Največji dohodek. — Pod tem naslovom smo nedavno povedali, koliko jih ima v Avstriji nad 100.000 gld. dohoda. Danes pa hočemo povedati, koliko jih pa nima niti 600 gld. Na 24.770.000 prebivalstva v Avstriji spada manj dohodkov kot 600 gld. Odstejemo li od tega števila žene in otroke, dobimo, da je v Avstriji nad 6.000.000 obrtno delavnih oseb, katerih dohodek ne presega šest sto goldinarjev. Škoda le, večna škoda, da nam statistika ne pove, kako so ti dohodki pod 600 razdeljeni? Tu bi se nam pokazala prava podoba avstrijskega proletarijata. Ni le možno, temveč je tudi res, da mej temi 6.000.000 osebami je večina onih, ki imajo dohodek jedva dosegaajoče 300—400 gld.!

Poljedeljski delavci imajo pa še manjše dohodka. Največji dohodek poljedeljskega delavca znaša komaj 150 gld. Ponavljamo: škoda, da nam statistika pisarna ministerstva financ ni podala natančne statistike dohodkov v obče. Taka statistika bi bila prav velike vrednosti za človeka, ki se peča s socialnim vprašanjem! Mogoče, da jo na prošno naprednega časopisja statistika pisarna za tekoče leto pripravi. Bili bi jej prav zelo hvaležni!

Narodno gospodarstvo.

Avstrija in pariška svetovna razstava. — Kdorkoli iz Avstrije je poročal o uredbi avstrijskega oddelka na pariški razstavi, je napisal trpké besede o avstrijskem oddelku. Če vstopite v avstrijski oddelek, morate dolgo časa gledati, da zveste, kje ste. Napisi „Autriche“ so motni, neprimerno vmešani, zelo mali in v malem množtvu.

V ogerskem oddelku je pa vse drugače. „Hongrie“ se vidi že iz daleka, v obče je tu vse malo in izzivajoče.

Ukaz nezadostnega konceptnega dela razstavljalnega avstrijskega komiteta podava avstrijsko obrtno oddeljenje, ki je v jako neugodnih lokalih. Dunajske tvrčke so tu še na ugodnem mestu, ali česke kakor tvrčka Gerlicky, I. Reiman, Josef a Jan Fricove idr. — pa v ozadju, in s tem znatno poskodovane. Avstrijsko strojevsko oddeljenje je dokaj

manjše kot ogersko, dasi v ogerskem razstavlja le jedna trdka, v avstrijskem pa šest!! V obče pa v Parizu kljub neugodnim lokalom briljira avstrijska elektrotehnika in strojništvo. In v avstrijskem oddeljenju so skoro vse trdke češke. Avstrijski stroji prekašajo one iz Nemčije in pa one iz Francije in Anglije. So povodno skozi in skozi domače konstrukcije in funkcionirajo dobro; zlasti so znameniti dynamo - elektriški stroji praskih trdk.

Pa še neke smo bili zapostavljeni. Ne-le v razstavi torej, temveč celo — v katalogu razstavljenem. Pri nemških, belgijskih in drugih trdkah so v katalogu veliki komentariji, pri avstrijskih pa nič in nič, le sama imena brez slehernega objasnjevanja. No, v katalogu smo vsaj z imeni zastopani; v dostavku glavnega kataloga, v tzv. volume anexe, pa se tega ne. V tem dodatku vidite pod naslovom „Autriche - Hongrie“ najpoprej fotografijo avstrijskega cesarja v ogerski uniformi, temu sledi popis ogerskega oddelka in fotografije ogerskih ministrov, generalnega ogerskega razstavnega komisarja in njegovega tajnika, potem je pa se Bosna in Hercegovina s fotografijo razstavnega komisarja bosanskega in — konec. Nato je Allemagne, Nemčija.... Začuden se povprašujete: kje je Avstrija? Preglejte katalogov dostavek od prve do zadnje strani, Avstrije ne najdete! Posetniku pariške razstave se zdi, da je Avstrija le — olat anexe Ogorske....

Na pariški razstavi smo dobili pomembno brco. Treba bi bilo, da jo uvažujemo in o nji razmišljamo.... Za sedaj moremo le konstatovati, da bo Avstrija od pariške razstave imela malo, malo koristi. Kdo je temu kriv?

Tako-le nekako se je izrazil češki elektrotehnik Fr. Křizik v intervjuu, ki je priobčen v „Času“. Gosp. Křizika, industrijalca svetovnega imena, pač ni dolžiti jednostranosti! Da je strokovnjak v razstavnih delih, priča nam dejstvo, da je Křizik bil eden najvažnejših faktorjev pri uredbi znane prške jubilejne in narodopisne razstave, inženerske in dr.

Jasno je torej (— moremo se opirati na izjavo strokovnjaka! —), da Avstrija ni poslala na pariško zastavo, ki je imenovana: svetovna, mož, ki bi imeli pred očmi njene koristi. Ne, iz razstave same je razvidno, da so bili v Parizu uradniki iz Avstrije pravi posnemovalci n. pr. raznih velikih avstrijskih funkcionarjev, kakor ministerskega predsednika dr. Körberja idr., ki gledajo tja na Ogorsko in od tam pričakujejo pomoč. Madžari jim na videz dajajo razne „dobre“ svete, v resnici jih pa pošlejo sleparijo. Tako se je z nami tudi zgodilo v Parizu na veliko škodo že tako, posebno zopet od Ogorske, prav zelo preganjane avstrijske industrije. Ko bi Avstrijo vsaj ta slučaj poučil, kako je in kaj!!

Zahvala.

Iz dna sre ginjeni tolikega sočutja o smrti našega nepozabnega strija

Mihaela Mozetiča,

mlinarja, veleposestnika in 50-letnega očinskega predstojnika,

zahvaljujemo tem potem vse sorodnike, prijatelje in znance, ki so prihiteli v tako velikem številu skazati dragemu pokojniku zadnjo čast. Posebno pa zahvaljujemo župane in vse starašinstvo Mirenske in Biljenske občine ter sploh vse one, ki so na katerikoli način skazali svoje blago sočutje 85-letnemu striju. Bog povrni!

Orehovlje pri Mirnu, 18. avg. 1900.

Rodbina Mozetič.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

prporoča preč. dnuvščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsako vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.) ti-karno črk na perilo (P. cl.)

Ugodna prilika.

Radi preselitve se proda v Komnu za neverjetno nizko ceno dve ti-kajoči se hiši, (jedna dvonadstropna, druga jed-nonadstropna). Hiši ste bogato mo bilirani, z lepim dvoriščem, z dvema podzemeljskimi kletmi, hlevom, žganjarnico, vodnjakom, z razno kletarsko in gospodarsko opravo in lepo vredenim vrtom. Poleg tega še 10.437 m² velik, vzorno vreden vinograd, cepljen na ameriški podlagi v rofok v 2. 3. in 4. letu starosti. Hiši ste jako pripravi za obrt, posebno pa za letovišnike, ter bi donasali z ozirom na neverjetno skromno ceno, velik letni dobiček.

Iz prijaznosti posreduje
Josip Štrkelj v Komnu.

Tovarna tamburic
3. Stjepušin
SISAK
(Hrvatska)

Na zahtevo pošilja vsakomur brezplačno ilustrovane cenike.

Kuštrin Anton
trgovce
z jedilnim blagom

Gospiska ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Mirodilnica

v Tržni ulici, poleg kritega trga (poslopje c. kr. okrožn. sodišča)

ima veliko zalogo najfinejega

žvepla v kosih,

katero prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih, najboljih pripomočkov za čiščenje vina.

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Ivan Schindler

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-italijanskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod

Ugodni pogoji plačevanja. Za realno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

c. kr. privileg. lastnik.

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

Planike (Edelweiss)

samo velike in prve vrste se kupujejo po zmernih cenah; posebnosti (nenavadno velike cvetke) se dobro plačajo. Ponudbe z uzorci je pošiljati na naslov:

Edelweiss-Export
Kempten na Bavarskem.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prave in edine zelodene kapljice,

(Verstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice *vradijo radno prebavljenje*, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. *Okrepé po-*
Sv. Antoa Padov. *kvarjeni želodec* storé, da *zgine v kratkem času omotica in životea lenost* (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da *človek raji je*. —9

Gena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v le-karni

Cristofolletti v Gorici.

Zahvala.

Podpisani najprisrčneje zahvaljujejo vse one, ki so na katerikoli način skazali sožalje o prebitki izgubi naše predrage ranjke

Frančiške Molar roj. Lutman.

Dolžnost nam je še posebej izreči toplo zahvalo veleč. g. župniku, slavnemu starašinstvu za udeležbo in darovan krasen venec, gg. pevcem in njih voditelju za nagrobno petje, vsem znancem in prijateljem iz mesta in okolice, kakor tudi p. n. domačinom, ki so se vdeležili v mnogobrojem številu tužnega spreveda.

Bog povrni vsem obilo!

V Št. Andrežu, dne 20. avgusta 1900.

Žalujoči ostali.

Izšel je ravnokar

II. zvezek „Svetovne knjižnice“

MARCO VISCONTI

zgodovinski roman.

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Gena: kron 2-40; po pošti 20 vin. več.

Razpošilja

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici

edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevo pošilja

„Popis leposlovnih in drugih knjig“ lastne zaloge zastonj in franko.

Ustanovljena
1 1891.

Odlikovana
1. 1894.

Odlikovana tovarna vsakovrstnega

POHIŠTVA

Ivan Doljak v Solkanu

pri Gorici

V lastni hiši. ————— Lastne žage.

ZALOGA

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolice, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov.

Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika izbira obkladkov (remeša) in strgarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strgarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica. Jamči se za točno in solidno postrežbo.

